

Rok Święty Compostelański 2021

Czym jest Camino de Santiago?

To obok dróg pątniczych do Jerozolimy i Rzymu jeden z najważniejszych szlaków pielgrzymkowych chrześcijaństwa, dokąd od ponad 1200 lat nieprzerwanie zmierzają pielgrzymi, których znakiem charakterystycznym jest muszla. Pielgrzymują do grobu św. Jakuba, brata św. Jana, syna Zebedeusza, który według tradycji ewangelizował Półwysep Iberyjski i dlatego po swojej śmierci w Jerozolimie (męczennikiem został jako pierwszy z Apostołów) został pochowany w hiszpańskiej Galicji. Początkowo kult miał charakter lokalny ze względu na prześladowania w czasach Imperium Rzymskiego i późniejsze konflikty z muzułmanami w Iberii, ale po IX wieku rozpoczyna się jego dynamiczny rozwój. Współcześnie zawdzięcza swoje odrodzenie św. Janowi Pawłowi II, który dwukrotnie odwiedził Santiago de Compostela, wzywając już w 1982 roku do powrotu na drogi wiodące do tego sanktuarium (*Akt Europejski*).

Pielgrzymowanie drogą św. Jakuba (Camino de Santiago) ma charakter indywidualny, a nie wspólnotowy (jak np. w pielgrzymce do Częstochowy). Pielgrzymi sami decydują o długości poszczególnych etapów wędrówki, zatrzymują się na nocleg w schroniskach (*albergue*) położonych

na szlakach i uczestniczą w nabożeństwach liturgicznych w parafiach. Zwieńczeniem pielgrzymki jest dotarcie do katedry w Santiago, któremu towarzyszą tradycyjne gesty: modlitwy w krypcie grobu św. Jakuba oraz objęcie jego figury w ołtarzu głównym związane z wyszeptaniem swojej intencji. Na zakończenie pielgrzymki każdy, kto przeszedł przynajmniej ostatnie 100 km lub przejechał ostatnie 200 km na rowerze otrzymuje łaskę odpustu oraz materialne potwierdzenie pielgrzymowania do Santiago, zwane *compostelką*.

Idea Jubileuszu

Od średniowiecza istnieje zwyczaj ogłaszania lat świętych, gdy danego roku święto liturgiczne św. Jakuba Starszego Apostoła (25 lipca), którego szczątki doczesne przechowuje katedra w Santiago de Compostela, wypadnie w niedzielę. Pielgrzymi przechodzą przez specjalne drzwi jubileuszowe i cieszą się łaskami odpustu. Uroczyste liturgie z udziałem wiernych przypominają o wymiarze pokutnym dopiero co pokonanej drogi, ale i stwarzają okazję do pogrupowania pielgrzymów zarówno według narodowości, grup zawodowych, jak i kryteriów społecznych. Tym celebracjom mszy św. towarzyszy często, oprócz składania duchowych ofiar pątników, uruchomienie w katedrze słynnego *botafumeiro*, czyli wielkiej kadzielnicy.

Arcybiskup Santiago przygotowuje na każdy rok jubileuszowy specjalny list, który stanowi pomoc dla pielgrzymów w odkrywaniu sensu ich wędrówki. Tegoroczny tytuł listu ks. abp. Juliana Barrio brzmi „Wyjdź z Twojej ziemi” (*Sal de tu tierra*). Warto zasugerować pielgrzymom jego lekturę przed wyruszeniem w drogę.

Camino w Polsce

Od ponad 15 lat rozwija się w Polsce sieć dróg jakubowych, która została zorganizowana wokół trzech głównych tras: Pomorskiej Drogi

św. Jakuba (*Via Baltica*), Drogi Polskiej (*Camino Polaco*) oraz Drogi Królewskiej (*Via Regia*). Obok tych transgranicznych szlaków łączących się z drogami jakubowymi prowadzonymi przez inne kraje (Niemcy, Litwa, Ukraina, Rosja, Słowacja, Czechy etc.) istnieje w Polsce szereg dróg regionalnych, tworzących sieć ponad 7000 km.

Znaczenie duszpasterskie

Popularność Camino sprawia, że rozpoczyna je wiele osób bez sprecyzowania swojego religijnego celu, ale po drodze doświadczą otwarcia zarówno na Ewangelię, jak i Kościół. Istotne pozostaje sprawowanie obrzędu błogosławieństwa pielgrzyma (np. kapłan prosi na zakończenie mszy św. o podejście do ołtarza obecnych pielgrzymów albo oni zwracają się z taką prośbą do niego już indywidualnie poza liturgią); pielgrzymi zbierają pieczątki do paszportów i mogą stanowić świadectwo wartości duchowych dla parafian, stąd warto o ich odwiedzinach informować w parafiach położonych na Szlaku (np. wykładając księgę pielgrzymów). Przyjmowanie ich pod swój dach i pomaganie im to manifestacja chrześcijańskiej gościnności.

W polskich realiach warto zadbać o post-pielgrzymkę, czyli zacząć rozumieć ją nie jako osiągnięcie wybranego celu podróży, ale proces formacyjny, który trwa po zakończeniu fizycznego przejścia (czasami także przejechania) pielgrzymiego szlaku. Dlatego istotne jest organizowanie w tym roku spotkań dla parafian z tymi osobami, które doświadczyły przejścia Drogą św. Jakuba. W wielu polskich parafiach powstają Bractwa św. Jakuba gromadzące pielgrzymów, którzy przynajmniej raz w życiu dotarli do Santiago (istnieją m.in. w Jakubowie, Więclawicach Starych, Brzesku, Warszawie czy Toruniu) oraz organizowane są cykliczne spotkania, na które zapraszane są osoby zainteresowane Camino de Santiago (np. w Gdańsku, Warszawie, Wrocławiu czy Zabrzu).

Inicjatywy duszpasterskie na 2021 rok

Pakiet duszpasterski – *Vademecum duszpasterskie* (kazania, scenariusze spotkań, katechez).

Posługa spowiednika w Santiago de Compostela sprawowana przez polskich kapłanów, a skierowana dla pielgrzymów przybywających do grobu Apostoła Jakuba.

Organizowane przejścia drogami jakubowymi w Polsce: warto zaproponować np. mieszkańcom czy grupom wypoczywającym w różnych regionach Polski przejście etapu tej drogi (ok. 20 km), najlepiej z zakończeniem w świątyni położonej na polskim Camino.

Spotkania z osobami, które przebyły Camino de Santiago (np. msza św. połączona z prezentacją zdjęć, przyniesieniem przez wszystkich otrzymanych *compostelek*). Spotkania z osobami, które doświadczyły przejścia drogami na polskim Camino.

Przydatne strony internetowe

<https://camino.net.pl/> – najważniejsze informacje o polskich Drogach św. Jakuba, opis wszystkich szlaków, przewodników etc.

<https://anosantocompostelano.org/> – bieżące informacje nt. roku jubileuszowego w Santiago

www.parlamentjakubowy.org – forum organizacji działających w Polsce na rzecz Camino

www.camino.umk.pl – Wiki-Camino – strona zawierająca informacje o Camino